

PwC:n yritysvastuubarometri 2018

Johdanto ^{s4} / Keskeiset tulokset ^{s6} / Vastuullisuutta hahmotetaan entistä enemmän arvonaluonnin kautta ^{s8} /
Päästöraportointi tarkentuu ^{s10} / Ihmisoikeuksista raportointi lisääntyy ^{s13} / YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden
merkitys kasvamassa ^{s15} / Askel askeleelta kohti integroidumpaa raportointia ^{s18} / Päivitettyjä GRI-standardeja julkaistu ^{s19} /
Veroistaan raportoivien yritysten määrässä kasvuloikkaus ^{s20} / Yritysvastuun tila Suomessa ^{s22} / Arvon lisääminen yritykselle
ja sijoittajille Climate Performance Analytics -työkalun avulla ^{s25}

Enemmän kuin sanoja

PwC:n yritysvastuubarometri tarkastelee suomalaista yritysvastuuta strategisen yritysvastuun, johtamisen ja raportoinnin näkökulmasta.

*Ota yhteyttä, jos haluat kuulla tarkemmin yrityksesi tuloksista
uusimmassa yritysvastuubarometrissa!*

Sirpa Juutinen
Partner
Sustainability & Climate Change
puh. 040 578 2615

Jussi Nokkala
Senior Manager, Sustainability Leader
Sustainability & Climate Change
puh. 050 354 8381

PwC
PL 1015
00101 Helsinki
puh. 020 787 7000

PwC:n yritysvastuubarometri 2018

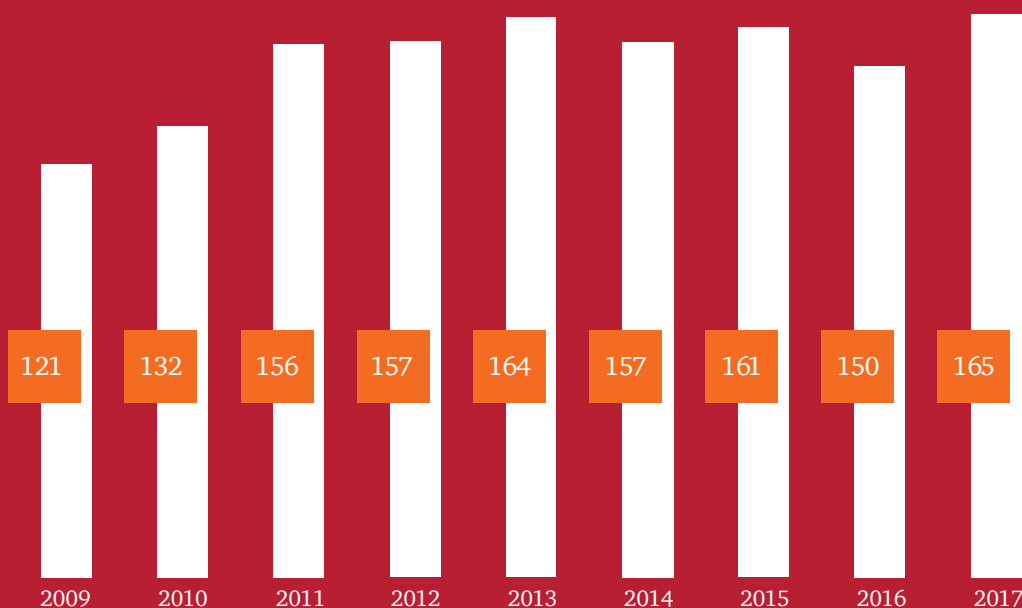
Mikä yritysvastuubarometri on?

- Suomen laajin yritysvastuututkimus
- kartoitettu 594 yritystä
- arvioitu 165 yritystä, jotka julkaisevat yritysvastuutietoja
- arvioitu verkkosivut, yritysvastuuraportit ja vuosikertomukset
- tiedoista luettavissa viiden vuoden trendi (2013–2017).

Miksi yritysvastuubarometri kannattaa lukea?

- antaa tilannekuvan suomalaisten yritysten yritysvastuusta juuri nyt
- kuvastaa yritysvastuun trendejä
- nostaa esille kiinnostavia aiheita ja kehityskulkuja
- pitää yllä keskustelua yritysvastuun johtamisen ja raportoinnin laadusta
- haastaa yrityksiä kehittymään.

Yritysvastuun tietoja julkaisevat yhtiöt Suomessa (kpl)

Johdanto

Alkuvuodesta 2018 saimme ensimmäiset uudistetun kirjanpitolain mukaiset raportit muista kuin taloudellisista tiedoista. Näyttää siltä, että tämä osalle yrityksistä pakollinen raportointivelvoite on tuonut tullessaan koko yritys vastuuseen muutamia myönteisiä muutoksia.

Näistä ensimmäinen koskee yritys vastuun raportoinnin sisältöä. Kirjanpitolain mukaan olennaisia tietoja on nyt annettava myös ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä lahjonnan ja korruption vastaisista toimista. Toki näistä asioista on julkaistu tietoja aikaisemminkin, mutta nyt niistä pitää kertoa myös toimenpiteitä ja tuloksia. Tähän ihan kaikki yritykset eivät olleet valmistautuneet ja joutuivat selittä-

mään, että laadittujen politiikkojen soveltamisen tuloksia on käytettävissä vasta tulevina vuosina. Aihealue on kuitenkin tärkeä, ja yritys vastuun johtamisjärjestelmän luominen ja jatkuva mittaaminen tulevat viemään asioita eteenpäin.

Toinen muiden kuin taloudellisten tietojen julkaisemisvelvoitteesta seurannut muutos on hallituksen aseman ja vastuun korostuminen myös yritys vastuusta. Lain mukaan tiedot on julkaistava hallituksen toimintakertomuksessa tai sen kanssa samaan aikaan annettavassa erillisessä selvityksessä. Tietojen on oltava hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoittamat.

Tämä viimeistään on nostanut hallitusten tietoisuutta yritys vastuun keskeisistä asioista. Lakimuutoksen myötä yritys vastuu näkyy nyt paremmin myös hallitustyöskentelyssä.

Tästä seuraa myös kolmas asia, joka ei täysin vielä toteutunut kaikissa velvoitteen piirissä olevissa yrityksissä. Hallituksen antamien muiden kuin taloudellisten tietojen selvityksen yritys vastuutietojen pitäisi nimittäin olla niitä

Sirpa Juutinen
Partner, PwC:n yritys vastuupalvelut

tietoja, joilla on merkitystä yrityksen arvonluonnin kannalta. Hallituksen tehtävä on huolehtia lisäarvon syntymisestä, joten myös yritys vastuussa sen tehtävänä on keskittyä niihin asioihin. Nyt syntyi vaikutelma, että selvityksessä tämä pohdinta oli jäänyt kesken. Osakkeenomistajille kaikki lisäarvon syntymiseen liittyvä tieto on arvokasta ja siinä saatujen tulosten seuranta mielekäästä.

Jos hallituksen antamaan selvitykseen otetaan mukaan ne yritys vastuun asiat, joilla on eniten merkitystä kassavirtaan tai pääoman hintaan, ollaan löydetty osakkeenomistajia ja muita sijoittajia eniten kiinnostavat ESG-asiat (Environment, Social, Governance). Samalla on luotu pohja ja runko hyvälle sijoittajaviestinnälle.

Sijoittajille ja rahoittajille näyttää olevan tulossa EU:lta lisää ESG-velvoitteita vuoden 2019 aikana. Myös kesällä 2017 annetut TCFD:n (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) suositukset ovat luoneet ymmärrystä siitä, kuinka ilmastonmuutoksen riskit ja mahdollisuudet pitää ottaa huomioon yhtiön taloudellisessa raportoinnissa. Lisäksi SASB:n (Sustainability Accounting Standards Boardin)

toimialakohtaiset tunnuslukusuositukset kasvattavat merkitystään ESG-asioiden raportoinnissa. Näyttää siltä, että sekä nykyiset raportointivelvoitteet, annetut suositukset että tulossa olevat ESG-asioita koskevat säädökset kaikki ajavat samaan suuntaan: yritys vastuun taloudellisten vaikutusten parempaan ymmärtämiseen ja siitä raportointiin. Suunta on hyvä.

Sirpa Juutinen, Partner, PwC:n yritys vastuupalvelut

Jussi Nokkala, Senior Manager, Sustainability Leader, PwC:n yritys vastuupalvelut

Jussi Nokkala
Senior Manager, Sustainability
Leader, PwC:n yritys vastuupalvelut

Keskeiset tulokset

Yritysvastuubarometriin kartoitettiin 594 yritystä ja organisaatiota: Talouselämä 500 -listan* yritykset ja 94 muuta yritystä tai julkista organisaatiota.

Yritysvastuutietoja julkaisi 165 yritystä, jotka arvioitiin barometria varten. Arviointi koskee vuoden 2017 tietoja, jotka on julkaistu vuoden 2018 kesäkuun loppuun mennessä.

1

Kirjanpitolain asettamat vaatimukset ovat laajentaneet yritysvastuuraportointia

Vastuullisuusraportoinnin sisältö on laajentunut, ja erityisesti ihmisoikeuksista ja riskeistä annetaan nyt enemmän tietoja. Ihmisoikeuksista raportoi viime vuonna vajaa 70 %, kun tänä vuonna luku nousi 75 %:iin. Viime vuonna alle kolmannes yhtiöistä raportoi vastuullisuusriskeistä, mutta tänä vuonna jo lähes puolet.

2

Suomalaisilla yhtiöillä on parannettavaa ilmatoriskien taloudellisessa raportoinnissa

70 % yhtiöistä ei raportoi ollenkaan ilmastonmuutokseen liittyvistä taloudellisista vaikutuksista. Noin joka neljäs on käsitellyt aihetta, mutta vain kaksi yritystä on julkaissut numeerista tietoa mahdollisista ilmatoriskien aiheuttamista kustannuksista.

3

Ihmisoikeusraportointi on lisääntynyt

Barometrin tulosten perusteella ihmisoikeuksista raportointi on kehittynyt viime vuodesta selvästi. 36 % arvioiduista yrityksistä kuvaa yksityiskohtaisemmin ihmisoikeuksiin liittyviä toimenpiteitä. Yksi merkittävä syy tähän kehitykseen lienee kirjanpitolain muutos, joka edellyttää tietyiltä yrityksiltä raportointia ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyen.

4

Yhä useampi huomioi YK:n kestävä kehityksen tavoitteet

Jo 38 % yhtiöistä käsittelee YK:n kestävä kehityksen tavoitteita yritysvastuuraportoinnissaan. Näistä puolet on priorisoinut oman liiketoimintansa kannalta olennaisimmat tavoitteet. Priorisointi herättää kuitenkin myös kysymyksiä: ovatko yhtiöt määritelleet oman liiketoimintansa kannalta olennaiset tavoitteet, vai onko valinta perustunut jo raportoitaviin tietoihin?

5

Hieman yli kolmannes yrityksistä jätti siirtymisen GRI-standardeihin viime hetkeen

Jopa 38 % GRI:n mukaisesti raportoivista yrityksistä käytti vanhaa GRI G4 -ohjeistusta vuoden 2017 raporteissaan. 1.7.2018 jälkeen julkaistavissa raporteissa tulee soveltaa uusia GRI-standardeja, joten siirtymä niihin on vielä usealla yhtiöllä edessä.

*) Talouselämä-lehti listaa vuosittain liikevaihdon perusteella Suomen 500 suurinta yritystä.

Strateginen yritysvastuu

Vastuullisuutta hahmotetaan entistä enemmän arvonaluonnin kautta

Sanna Pietiläinen

PwC:n yritys vastuupalvelut

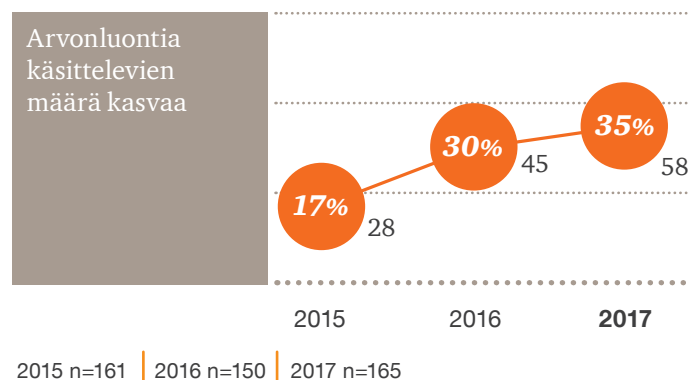
Yksi finanssialan eri toimijoiden, kuten sijoittajien ja rahoittajien, keskustelluimmista aiheista tänä vuonna on liittynyt kestävään rahoitukseen. Euroopan komission arvion mukaan Pariisiin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan pelkästään Euroopassa 180 miljardin euron vuosittaiset investoinnit vähähiiliseen ja energiatehokkaiseen teknologiaan. Myönteisen muutoksen aikaansaamiseksi rahavirtoja on ohjattava hankkeisiin, jotka luovat ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävää tulevaisuutta.

Euroopan komission asettama korkean tason työryhmä julkaisi tammikuussa 2018 Sustainable Finance -raportin, joka sisältää suosituksia kestäväan rahoituksen edistämiseksi finanssimarkkinoilla. Maaliskuussa komissio julkaisi toimintasuunnitelmansa, joka toukokuun lopulla muuttui jo ensimmäisiltä osiltaan aloitteiksi luoda uutta lainsäädäntöä finanssimarkkinoiden toimijoiden käytäntöihin.

Ehdotetut toimet kohti kestävää rahoitussektoria koskevat mm. komission tekemiä aloitteita lainsäädännön luomiseksi siihen, kuinka ESG-asiat pitää ottaa huomioon sijoituspäätösten tekemisessä, sijoitusneuvonnassa sekä sijoittajien omassa raportoinnissa. Samoin on tehty aloite EU:n taksonomian luomiseksi ”kestävyydelle” ja ”vihreydelle”, jotta päästään entistä systemaattisemmin arvioimaan taloudellisten toimien ympäristövaikutusten kestävyyttä.

Sijoittajien lisääntynyt kiinnostus yritys vastuuta kohtaan näkyy myös yritys vastuubarometrin tuloksissa. Arvonluonnin elementtien kuvaaminen on hyvä työväline auttaa sijoittajia ja muita yrityksen keskeisiä sidosryhmiä ymmärtämään, mihin ESG-tekijöihin yrityksen arvonaluonti perustuu sekä miten yritys myös tulevaisuudessa luo ja säilyttää arvonsa.

Arvonluonti

Tämän vuoden yritys vastuubarometrista näemme, että arvonaluontiaan kuvaavien yritysten määrä on jatkanut kasvuaan viime vuotisesta 45 yrityksestä 58:aan. Myönteistä kehitystä on se, että numeerista tietoa pyritään tuomaan arvonaluontikuviin mukaan yhä enemmän. Lisäksi yritykset näyttävät kiinnittävän vuosi vuodelta enemmän huomiota arvonaluonnin havainnollistamiseen visuaalisesti. Tämä auttaa sidosryhmiä hahmottamaan yrityksen arvonaluonnin koostumusta ja merkitystä.

Sijoittajalla ja rahoittajalla on käytännössä valta päättää, mihin kohteisiin ne allokoivat varojaan sijoitusuniversumissaan. Muun muassa nyt EU:ssa kehitteillä oleva lainsäädäntö vaikuttaa siihen, että tulevaisuudessa sijoittajat ja rahoittajat pyrkivät suuntaamaan rahavirtojaan entistä enemmän kestäväan kehityksen hankkeisiin. Se, millaista ESG-asioihin liittyvää tietoa niin laadullisesti kuin numeerisesti yritykset itsestään jatkossa antavat, tulee varmasti osaltaan vaikuttamaan sijoittajien ja rahoittajien tekemiin sijoituspäätöksiin.

”

EU:ssa kehitteillä oleva lainsäädäntö vaikuttaa siihen, että tulevaisuudessa sijoittajat ja rahoittajat pyrkivät suuntaamaan rahavirtojaan entistä enemmän kestävän kehityksen hankkeisiin.

Päästöraportointi tarkentuu

Essi Pietola & Lari Oksala

PwC:n yritys vastuupalvelut

Tänä vuonna barometrissa arvioitiin, ovatko yhtiöt ottaneet kantaa ilmastonmuutoksen mahdollisiin taloudellisiin vaikutuksiin, ovatko yhtiöt sitoutuneet ilmastotieteeseen perustuviin päästövähennystavoitteisiin (Science-based targets, SBT) ja ovatko yhtiöt jo huomioineet Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) -työryhmän ohjeistuksen ilmastonmuutoksen taloudellisten vaikutusten arvioinnista.

Noin kolmasosa vastuullisuustietoja raportoivista suomalaisyhtiöistä ottaa kantaa ilmastonmuutoksen taloudellisiin vaikutuksiin. Kuitenkin vain kaksi yritystä julkaisee numeerista tietoa kustannuksista, joita ilmastonmuutokseen liittyvät fyysiset ja/tai markkinariskit voivat aiheuttaa. Raportoidut taloudelliset vaikutukset liittyvät sähkön ja päästökaupan hinnan muutoksiin, sään ääri-ilmiöihin sekä maineriskien toteutumisista aiheutuviin kustannuksiin.

Myös CDP-nimisen organisaation vuoden 2018 ilmastokyselyssä yrityksiä ohjataan vastaamaan TCFD-vaatimuksiin. On oletettavaa, että CDP:n kyselyyn tänä vuonna vastaavat suomalaisyritykset ottavat jatkossa entistä enemmän kantaa merkittäviin taloudellisiin ja strategiaan ilmastonmuutokseen liittyviin riskeihin ja mahdollisuuksiin. Raportointi siirtynee jatkossa myös entistä vahvemmin osaksi taloudellista raportointia.

28 %

*Alle kolmannes raportoi
ilmaston taloudellisista
vaikutuksista.*

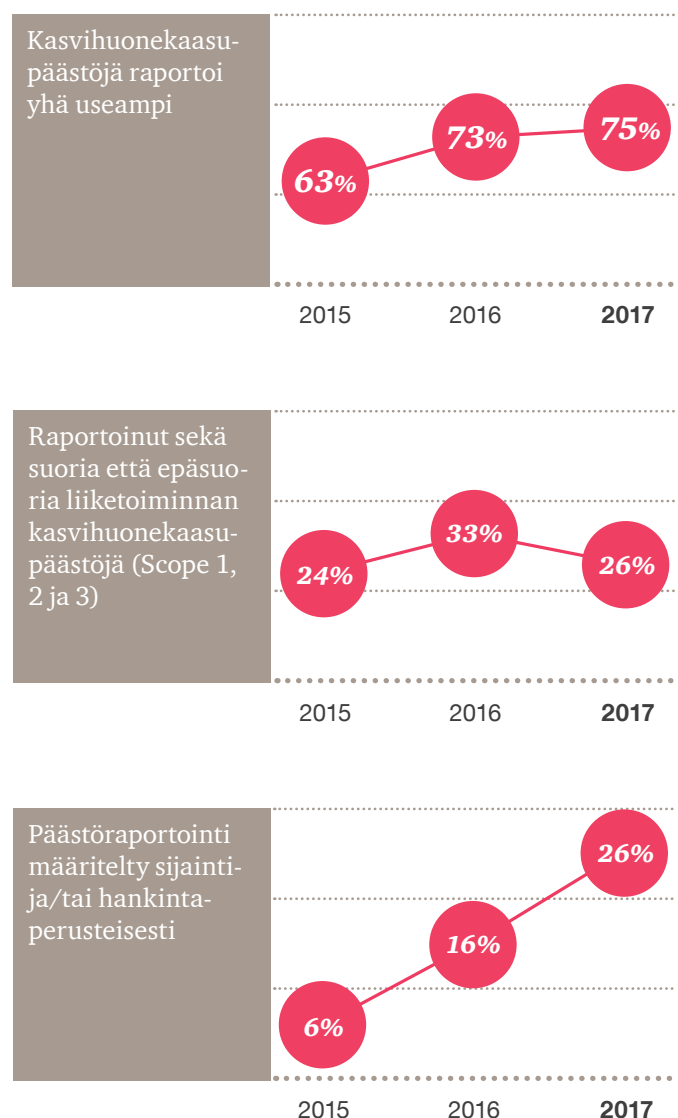

Jo neljä suomalaisyhtiötä on asettanut ja yksitoista yhtiötä on sitoutunut asettamaan ilmastotieteeseen perustuvan päästövähennystavoitteen (SBT). Tieteeseen perustuva päästövähennystavoite on linjassa globaalin kasvihuonekaasupäästömäärän rajoittamistavoitteen kanssa. Sen saavuttamalla ilmaston keskimääräinen lämpeneminen on mahdollista pitää alle kahdessa asteessa. Tieteeseen perustuvan päästövähennystavoitteen asettaminen on yksi näkyvä askel kohti Pariisin ilmastopöytäkirjassa sovittuja päämääriä.

Neljä rahoitusalan toimijaa on ottanut vuoden 2017 raportoinnissaan kantaa finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän alaisen TCFD -työryhmän vuonna 2017 julkaisemaan ohjeistukseen. Yrityksistä kaksi on jo sisällyttänyt elementtejä TCFD:n viitekehyksestä omiin omistajaohjaus- ja vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin. Muut kaksi ilmaisevat julkisen tukensa aloitteelle ja selvittävät mahdollisuuksia sen käyttöönottoon.

Edellisvuosien tapaan barometrissa tarkasteltiin ilmastoaiheeseen liittyen myös yhtiöiden päästöraportointia. Tänä vuonna päästöraportoinnissa on edellisvuosien tapaan tapahtunut positiivista kehitystä. Vastuullisuustietoja julkaisseista suomalaisyrityksistä 75 % raportoi päästötietoja. Niiden yritysten, jotka eivät raportoi mitään päästöjä, määrä on pysynyt 2016 vuoden tasolla vaikkakin raporttien määrä on kasvanut. Noin neljäsosa kaikista analysoiduista yhtiöistä raportoi sekä suorat että epäsuorat päästöt GHG-protokollan mukaisesti (Scope 1, 2 & 3). Huomionarvoista on, että raportointivuonna 2017 sähkön ja lämmön hankinnan päästöjen laskentatavan protokollan mukaisesti joko sijainti- ja/tai hankintaperusteisesti määritteli 26 % barometrin yrityksistä. Vuonna 2016 vastaava osuus oli vain 16 %. Tämä on merkittävä edistysaskel kohti vertailukelpoisempaa päästölaskentaa.

Päästöjen raportointi

2015 n=161 | 2016 n=150 | 2017 n=165

Yritysvastuun johtaminen

Ihmisoikeuksista raportointinen lisääntyä

Suvi Kuusi

PwC:n yritys vastuupalvelut

Ihmisoikeuksista raportointinen on lisääntynyt selkeästi kirjanpitolain raportointivaatimusten myötä. Monet yritykset eivät myöskään enää käsittele ihmisoikeuksia ainoastaan yleisenä käsitteenä, vaan nostavat esille yhtiölleen merkittävimpiä kysymyksiä. Näitä ovat esimerkiksi syrjintä, työturvallisuus, liialliset ylityöt, elämiseen riittävä palkka sekä pakkotyö ja lapsityövoiman käytön riskit. Ihmisoikeuksia käsitellään yhä selkeämmin niin yhtiön omassa toiminnassa kuin toimitusketjun vastuullisuuden johtamisen yhteydessä.

Yhä useammat yritykset raportoivat ihmisoikeusvaikutusten arviointien tuloksista sekä siitä, miten yritykset ovat pyrkineet hallitsemaan tunnistettuja riskejä. Edistyneimpiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi toimittajien tavanomaista syvällisemmät arvioinnit ja yhteistyö epäkohtien ratkaisemiseksi sekä asiakassuhteiden arvioinnit ihmisoikeusvaikutusten näkökulmasta.

Merkittävät ihmisoikeusriskit sijaitsevat monesti ensimmäisen portaan toimittajia syvemmillä toimitusketjuissa. Muutamat yritykset raportoivat toisen portaan toimittajien toimittamien ainesosien ja tuotteiden raaka-aineiden alkuperän selvittämisestä. Lisäksi jotkut yritykset kuvaavat osallistumistaan yritysten ja sidosryhmien yhteisiin aloitteisiin, joilla pyritään vaikuttamaan ihmisoikeusongelmien hallitsemiseen ja ratkaisemiseen.

Ihmisoikeusvaikutusten entistä kattavampi käsittely useiden yritysten raportoinnissa kuvastaa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten monimutkaisuutta. Seuraavana haasteena ihmisoikeusvaikutusten hallinnassa ja raportoinnin kehittämisessä on arvioida sitä, mitä tunnusluvuilla tosiasiaa mitataan, ja millaista arvoa kyseisellä tiedolla on yhtiön sidosryhmille.

Esimerkiksi yhtiön Code of Conduct -koulutuksen suorittaneiden työntekijöiden osuuden raportointi tunnuslukuna kertoo sidosryhmille siitä, että yhtiö pyrkii kasvattamaan työntekijöidensä tietoisuutta ihmisoikeuksien merkityksestä liiketoiminnassaan. Tunnusluku ei kuitenkaan välttämättä kuvaa sitä, millä tasolla yhtiön merkittävimpien ihmisoikeusriskien hallinta on.

Ihmisoikeudet

Ilmoittaa kunnioittavansa ihmisoikeuksia

2013 2016 2017

Kuvaa ihmisoikeuksiin liittyviä toimenpiteitä

2013 2016 2017

Raportoi tunnistaneensa ihmisoikeusriskejä tai -vaikutuksia

2013 2016 2017

2013 n=164 | 2016 n=150 | 2017 n=165

* Ei mukana arvioinnissa vuonna 2013 ja 2016

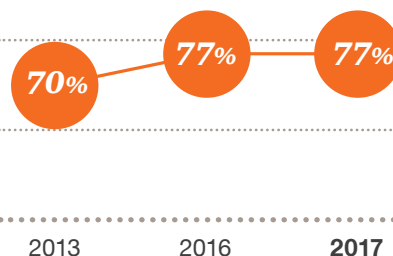

Toisaalta myös sosiaalisen vastuun auditointien lukumäärän raportoinnin hyödyllisyydestä käydään keskustelua. Kaikki ongelmat eivät välttämättä tule havaituiksi auditoinneissa. Ongelmilla on myös tapana toistua tulevaisuudessa, jos niiden perimmäisiin syihin ei puututa kunnolla.

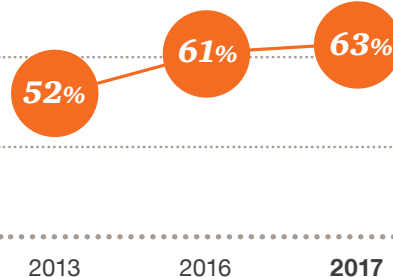
Haasteisiin ei ole helppoja ratkaisuja, mutta niitä kuitenkin kehitetään esimerkiksi teknologian avulla. Erilaisilla mobiilisovelluksilla ja palautekanavilla on jo kokeiltu tiedon keräämistä suoraan työntekijöiltä itseltään heidän kokemistaan työolojen epäkohdista. Työntekijöiltä suoraan saadun palautteen kerääminen ja analysointi voisi parantaa myös lohkoketjuteknologialla (blockchain) jaettavan ihmisoikeuksiin liittyvän tiedon laatua.

Toimitusketjun hallinta

Asettaa vastuullisuusvaatimuksia toimitusketjulle

Seuraa toimitusketjun vastuullisuusvaatimusten noudattamista

2013 n=164 | 2016 n=150 | 2017 n=165

YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden merkitys kasvamassa

Mikaela Linna

PwC:n yritys vastuupalvelut

Yritysvastuubarometrin tuloksista käy ilmi, että 38 % arvioituista yrityksistä on jollain tavalla käsitellyt YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (UN Sustainable Development Goals, SDG) vuoden 2017 raportoinnissaan. Viime vuonna luku oli 31 %.

Tämä lähes 40 %:n kasvu kertoo siitä, että 2,5 vuotta YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden voimaan astumisesta yritykset ovat enenevässä määrin tunnistaneet yksityisen sektorin merkityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja sisällyttävät ne osaksi julkista raportointiaan. Tulokset ovat linjassa myös globaalin PwC-ketjun teettämän SDG Reporting Challenge -selvityksen kanssa, jonka mukaan 62 % maailmanlaajuisesti tutkituista yrityksistä mainitsi kestävän kehityksen tavoitteet raportoinnissaan. Selvitys kattoi 17 maata ja 470 yritystä ja perustui yritysten julkisesti saatavilla oleviin tietoihin vuodelta 2016.

Tämän vuoden yritys vastuubarometrissa kartoitettiin paitsi sitä, kuinka moni yritys on käsitellyt kestävän kehityksen tavoitteita raportoinnissaan, myös sitä missä laajuudessa yritykset ovat priorisoineet tavoitteita. Oli ilahduttavaa huomata, että yli puolet niistä yrityksistä, jotka olivat maininneet kestävän kehityksen tavoitteet raportoinnissaan, olivat myös jollain tavalla priorisoineet niitä.

Vaikka yritykset ovat päässeet raportoinnissaan jo pitkälle, on yritysten tekemää priorisointia syytä tarkastella myös kriittisemmän linssin läpi. Yritysvastuubarometrissa tarkasteltujen yritysten keskuudessa eniten priorisoidut tavoitteet olivat 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 13 (Ilmastotekoja). Tulosten perusteella vaikuttaakin siltä, että monet yritysten priorisoimista kestävän kehityksen tavoitteista ovat

”

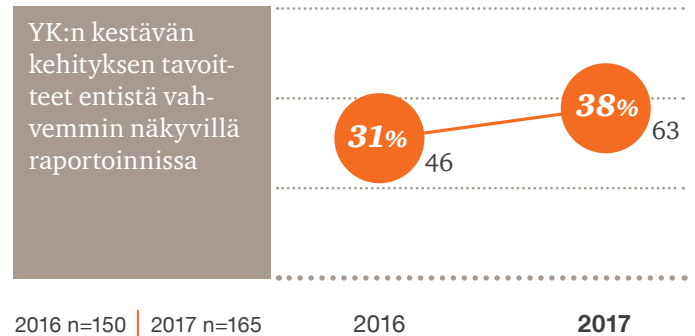
Yritysten sitoutuminen ja toimintatapojen sopeuttaminen ovat keskeisessä asemassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

sellaisia, joiden mittaamiseksi yrityksillä monessa tapauksessa on jo olemassa olevat vakiintuneet käytännöt ja joista he jo raportoivat.

Näin ollen voidaanakin kysyä, onko yrityksen tekemässä priorisoinnissa todella pohdittu sitä, mitkä kestävän kehityksen tavoitteet ovat merkityksellisiä juuri sen liiketoiminnalle ja toimitusketjulle, vai onko priorisoinnissa poimittu matalimmalla roikkuvat hedelmät? Toinen mielenkiintoinen kysymys on se, ovatko yhtiöt priorisointia tehdessään huomioineet kestävän kehityksen 17 tavoitteen sisältämät 169 alatavoitetta? Kun vastaus näihin kysymyksiin on kyllä, ollaan kestävän kehityksen tavoitteissa oikealla polulla.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

51 %

YK:n kestävän kehityksen tavoitteista raportoineista yli puolet on myös priorisoitunut olennaisimmat tavoitteet.

Yritysvastuun raportointi

Askel askeleelta kohti integroidumpaa raportointia

Sirpa Juutinen

PwC:n yritys vastuupalvelut

Integroitu raportointi on ollut esillä jonkin aikaa. Yritykset ovat alkaneet tehdä yhdistettyjä raportteja, jotka sisältävät aikaisemman vuosikertomuksen ja sekä erillisenä julkaistun yritys vastuuraportin. Tämä on ollut hyvä kehityssuunta, sillä se on poistanut päällekkäisyyttä ja auttanut keskittymään olennaisiin asioihin.

Kansainvälisen integroidun raportoinnin <IR>-viitekehyksen määritelmä integroidusta raportista ei kuitenkaan aina ole täyttynyt, vaan pikemminkin kysymys on ollut yhdistetystä raportista. Kun samanaikaisesti suuret yritykset ovat joutuneet sisällyttämään kirjanpitolain muutoksen myötä toimintakertomukseen tai samanaikaisesti julkaistavaan erilliseen selvitykseen tietoja vastuullisuudestaan, voi samankaltaisista asioista raportointia tällä hetkellä edelleen olla useissa eri julkaisuissa sekä lisäksi vielä verkkosivuilla.

Integroidulle raportoinnille alkaa olla tilausta. Suurin haaste vaikuttaisi olevan ns. integroitu ajattelu, joka IIRC:n (The International Integrated Reporting Council) mukaan on edellytys sille, että myös raportointi integroituu. Myös taloudellisen raportoinnin standardien kehitystä tarvitaan eteenpäin pääsemiseksi. TCFD-suositukset julkaista ilmastonmuutokset taloudelliset vaikutukset ovat ensi askeleita tähän

suuntaan ja johtavat ilmeisesti myös IFRS-standardien muutokseen.

Integroidun raportoinnin elementtejä on syntynyt vähitellen. Olennaisuusmäärittely löytyy useista raporteista, arvonluontimallin ja vaikutusten arvioinnin kuvaus myös. Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointi tuo vastuullisuuden keskeiset avaintunnusluvut hallituksen raportointiin muiden avaintunnuslukujen joukkoon. Näistä kaikista olisi mahdollista koostaa integroitu raportti osan tiedosta jäädessä esimerkiksi verkkosivuille.

Ennen integroidun raportin kirjoittamista on kuitenkin hyvä pysähtyä hetkeksi edistämään integroitua ajattelua: miten vastuullisuus liittyy sidosryhmien odotuksiin, mikä osa siitä on yhteydessä yhtiön arvonluontiin ja miten tätä kokonaisuutta johdetaan yhtiössä tavoitteellisesti. Näistä asioista integroidusti kertominen nostaa raportointia seuraavalle tasolle. Ihan vielä siellä ei olla, mutta merkkejä siirtymisestä alkaa olla näkyvissä.

65%

yrityksistä raportoi vastuullisuusasioista vuosikertomuksessa.

Päivitettyjä GRI-standardeja julkaistu

Annica Ahlström

PwC:n yritysvastuupalvelut

Siirtymävaihe Global Reporting Initiative:n (GRI) G4 -raportointiohjeistuksesta päättyi kesäkuussa, ja 1.7.2018 jälkeen julkaistavissa raporteissa pitää soveltaa uusia GRI-standardeja. Barometritulosten perusteella 38 % GRI:n mukaisesti raportoivista yrityksistä käytti vielä vanhaa GRI G4 -ohjeistusta vuoden 2017 raporteissaan.

GRI on kesäkuussa 2018 julkaisut kaksi päivitettyä standardia, GRI 303: Water and Effluents 2018 ja GRI 403: Occupational Health and Safety 2018. GRI-standardien uusi rakenne mahdollistaa yksittäisten standardien päivityksen nopeammin sen sijaan että koko ohjeistus pitää päivittää kerralla. Päivitettyihin standardeihin on lisätty uusia johtamiskuvauksia (management approach disclosures), joiden mukaan on kerrottava miten asioida johdetaan ja hallinnoidaan. Nämä standardit ovat myös linjassa olemassa olevien viitekehysten, kuten ILO:n ja OECD:n sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden, kanssa.

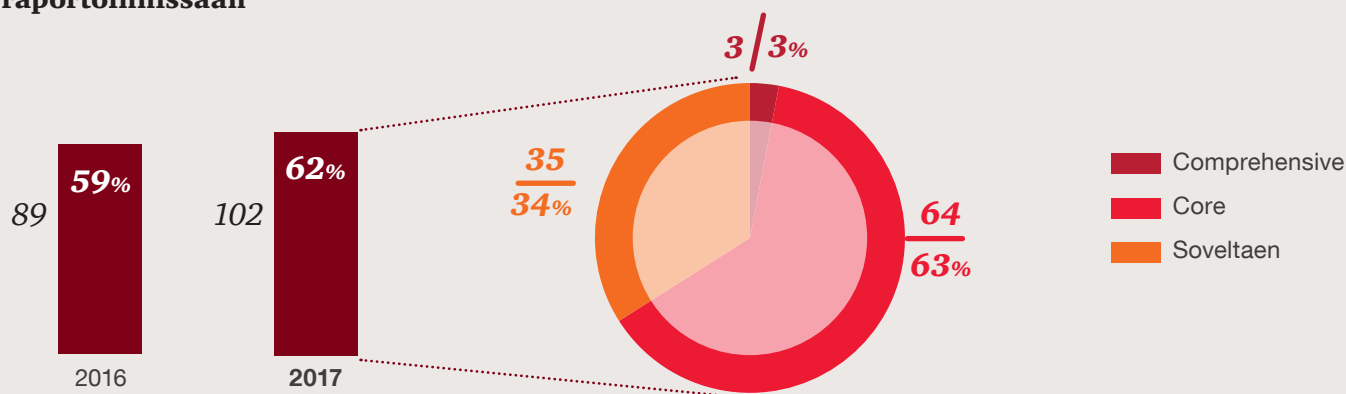
Työterveyttä ja työturvallisuutta (Occupational Health and Safety, OHS) koskevaan GRI-standardiin on lisätty kysymyksiä hallinnointi- ja johtamisjärjestelmistä sekä siitä, miten voidaan ennaltaehkäistä tapaturmia ja edistää hyvinvointia. Päivitettyssä standardissa halutaan myös erotella ammattitaudit ammattisairauksista. Päivitetty vesistandardi ohjaa yritykset tunnistamaan vesipulasta kärsivät alueet, joille toimenpiteet on priorisoitava. Samalla raportointi jätevedestä on siirretty jätteiden yhteydestä tämän standardin alle.

Uudet vesi- ja OHS-standardit ovat päivittyneet melko paljon ja ne sisältävät uusia raportointivaatimuksia. Standardeja voi alkaa soveltaa heti, mutta siirtymäaika on vielä 31.12.2020 asti. Kuitenkin raporteissa, jotka julkaistaan 1.1.2021 jälkeen, pitää soveltaa päivitettyjä vesi- ja OHS-standardeja.

Soveltaa GRI-ohjeistoa raportoinnissaan

GRI-raportointi

Veroistaan raportoivien yritysten määrässä kasvuloikkaus

Petri Seppälä

PwC:n veroneuvontapalvelut

Vuodesta 2012 lähtien olemme yritys vastuubarometrissämme tarkastelleet yritysten raportoimaa ns. verojalanjälkeä ja sinä aikana raportoivien yritysten määrä on kasvanut merkittävästi. Hiljaisen viime vuoden jälkeen vuodelta 2017 lukujaan raportoi huomattavasti useampi kuin vuodelta 2016.

Seurattaessa raportoinnin sisältöä koko tarkasteluajalta voidaan nähdä jo tiettyä yhdenmukaista kehitystä verotietojen raportoinnissa. Esimerkiksi 2017 tilikauden luvuista jo reilusti yli kolmannes raportoi verot verolajeittain ja maittain tai alueittain, kun vuodelta 2016 selvästi vain alle kolmannes raportoi verotietojaan näin. Eroavaisuuksia raporteissa on silti vielä. Erot ovat osin luonnollinen seuraus siitä, että yritysten liiketoiminnot ja toimialat eroavat monin tavoin toisistaan. Voitaneen perustellusti sanoa, että raporttien on tarkoitus olla merkittävä lisäinformaation lähde, mutta niiden perusteella ei tule lähteä arvioimaan, onko yritys A parempi veronmaksaja kuin yritys B.

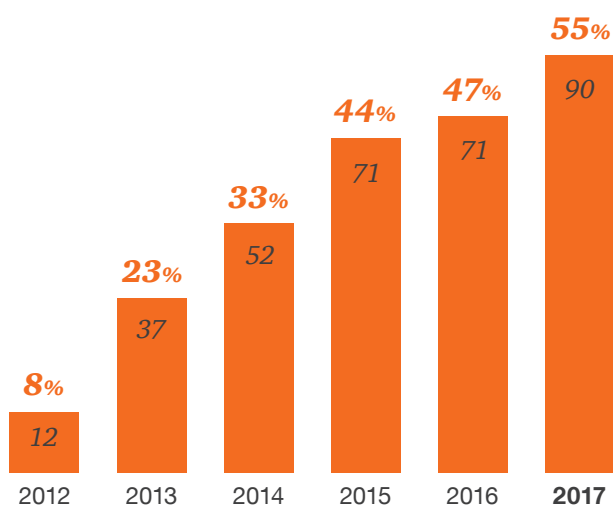
Vertailtaessa yritysten raportteja tulee selvästi esiin, ettei yrityksen koko korreloi raporttien laajuuden tai yksityiskohtaisuuden kanssa; muutamat suuretkin yhtiöt ovat jättäneet raportin sisällön melko pelkistetyksi, ja vastaavasti taas osa pienemmistä toimijoista on saattanut panostaa hyvinkin laajaan ja yksityiskohtaiseen verojalanjäljen kuvaamiseen. Suppeammat raportit saattavat vielä tarkkailla, miten käytäntö vakiintuu ja panostaa vasta sitten enemmän raporttien laatimiseen.

Raporteista voidaan nostaa esiin muutamia yksityiskohtia. Moni raportoi toteaa tekstiosiossaan, että verojen ja muiden vastaavien maksujen kautta yritys osallistuu ympäröivän yhteiskunnan kehittämiseen. Viime vuosien kehitys näyttää myös siltä, että työnantajamaksut otetaan mukaan verojalanjälkeen yhä vakiintuneemmin. Tätä voidaan varmasti pitää positiivisena kehityksenä, koska myös työnantajamaksuilla saadaan lisää varoja hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämiseen. Suositeltavaa lienee kuitenkin ilmoittaa eriteltynä työnantajamaksujen sisältö.

Monissa raporteissa on haluttu nostaa esiin se, ettei tytäryhtiöitä ole ns. matalan verotuksen maissa. Näiden niin kutsuttujen veroparatiisimaiden tytäryhtiöiden raportointi on muutamassa raportissa hoidettu sangen mallikkaasti toteamalla, että vaikka konsernissa on nk. veroparatiisiyhtiöitä, verotetaan tällaisten tytäryhtiöiden tulos kuitenkin Suomessa kuten lainsäädäntö edellyttää, eikä yhtiöillä tavoitella veroetuuksia.

Keskeisten toimialaan ja liiketoimintamalliin liittyvien asioiden avaaminen veroraportissa voi auttaa merkittävästi verotietojen ymmärtämisessä. Esimerkkinä voidaan käyttää vaikka terveydenhuoltoalaa, jossa arvonnäkövero ei ole lähtökohtaisesti vähennyskelpoinen. Tällaisen yhtiön ALV-jalanjälki on hyvin erilainen kuin valmistustoimintaa harjoittavan yrityksen, jonka kaikki tuotteet viedään Suomesta ulkomaille ja yritykselle muodostuu näin merkittävät arvonnäköveropalautukset. Ottaen huomioon viime vuosien ajoittain kiihkeäkin keskustelun veroasioiden ympärillä, faktojen avaaminen verolukujen taustalla voi edesauttaa merkittävästi luvuista kiinnostuneiden ymmärrystä.

Verojalanjäljestä raportoivien yritysten lukumäärä

2012 n=157 | 2013 n=164 | 2014 n=157 | 2015 n=161 | 2016 n=150 | 2017 n=165

Raporttien yhdenmukaistumisesta voidaan tehdä muutama nosto. Ensinnäkin näyttää melko vakiintuneelta käytännöllä, että verolajeittain raportoidessa raportoidaan maksettavat ja tilitettävät verot erikseen. Toiseksi maakohtaisuuden osalta voi nähdä, että ei-materiaaliset maat on koottu yhteen ja raportoidaan maakohtaisesti vain merkittävät toimintamaat. Kolmanneksi sanallinen kuvausosio pitää yhä useammin sisällään toteamuksen verostrategian olemassaolosta, kuvauksen tärkeimmistä toimintamaista, kannanoton veroparatiisiyhtiöiden olemassaoloon tai niiden puuttumiseen sekä kommentit konsernin verosuunnittelusta ja sekä lyhyen kuvauksen verojenhallintamallista. Kaikkein näiden seikkojen osalta yhdenmukaistuminen on varmasti tervetullutta.

Ei liene perusteltua odottaa, että jokainen raportoija käsittelee täsmälleen samat asiat veroraportissaan. Yritysten tilanteet ja liiketoimet ovat niin merkittävästi erilaisia, ettei täysin yhdenmukaiseen raportointiin ole perusteltua edes pyrkiä. Standardisoituminen kuitenkin helpottaa merkittävästi lukijaa löytämään olennaisen tiedon ja tuomaan raporteihin lisää vertailukelpoisuutta.

Regulaatiomielessä julkista raportointia ohjaa ainoastaan Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston antama ohje verojalanjälkiraportoinnista valtion enemmistö- tai vähemmistöomisteisissa yhtiöissä. Muutoin EU-alueella toimivilla yrityksillä on mm. maakohtainen tuloverojen raportointivelvollisuus veroviranomaisille (Country-by-country reporting, CbCr), mutta ei velvoita näiden tietojen julkaisemiseen.

EU-tasolla julkistettavasta pakollisesta maakohtaisesta raportoinnista on ehdotus direktiiviksi (Amendment to the Accounting Directive 2013/34). Direktiivin valmistelu on edelleen kesken eikä ainakaan vielä olla tilanteessa, jossa oltaisiin implementoimassa sitovaa kansallista lainsäädäntöä. Mikäli pakolliseen sääntelyyn päädytään, tulee se tämän hetken tietojen perusteella rajoittumaan tuloveroihin. Kuten yritysten julkaisemista verojalanjälkiraporteista hyvin ilmenee, yrityksen tulovero on vain osa yritystoiminnan taloudellista vaikutusta yhteiskunnalle.

Nykykäytännön valossa näyttää siltä, että ns. verojalanjäljestä raportointi ei ole jäämässä lyhytaikaiseksi muoti-ilmiöksi, vaan se näyttäisi vakiintuvan osaksi yritysvastuuraportointia. Raportoinnin sisältö alkaa myös standardoitua ilman ohjaavaa tai pakottavaa lainsäädäntöä. Mitä useampi yritys lähtee raportoimaan verojalanjäljestään tarkoituksenmukaisella laajuudella, sitä vähemmän pitäisi olla tarvetta raportointiin pakottavalle lainsäädännölle.

”

Verojen raportointi näyttää vakiintuvan kiinteäksi osaksi yritysvastuun raportointia. Yli puolet yritysvastuustaan raportoivista sisällytti verotietojaan yritysvastuuraporttiinsa.

Yritysvastuun tila Suomessa

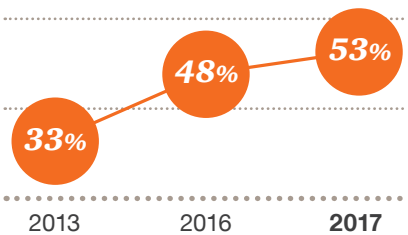
PwC:n yritysvastuubarometrissa on seurattu suomalaisten yhtiöiden yritysvastuun tilaa vuodesta 2009 lähtien. Yritysvastuubarometrin tulokset havainnollistavat trendejä, jotka näyttävät suomalaisen yritysvastuun kehityssuunnan. Perusmittaristolla mitattaessa yritysvastuu on mennyt eteenpäin kaikilla osa-alueilla vauhdin tasaantuessa viime vuosina. Barometriarviointiin on perusmittariston lisäksi otettu mukaan uusia ajankohtaisia asioita, jotka kuvaavat yritysvastuun nousevia trendejä.

Yritysvastuubarometri tarkastelee yritysvastuun nykytilaa kolmesta näkökulmasta: Strateginen yritysvastuu, yritysvastuun johtaminen ja yritysvastuun raportointi.

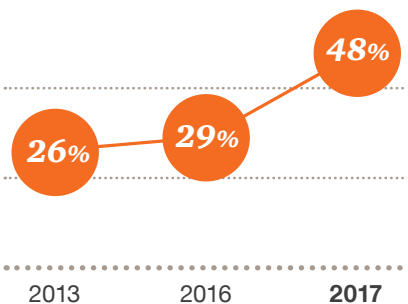
Strateginen yritysvastuu

- Arvonluonti
- Yritysvastuun riskit
- Pitkän aikavälin tavoitteet
- Yritysvastuun avainluvut
- Yritysvastuu johdon palkitsemisen perusteena
- Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset
- Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)
- Ilmastotieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet (Science-based targets)

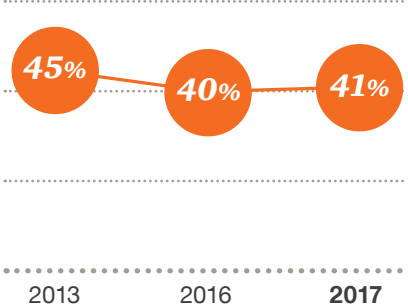
Yli puolet arvioi-
duista yrityksistä
määrittelee
yritysvastuun
avainluvut

Lähes puolet kuvaa
toimenpiteitä
yritysvastuun
riskien hallitsemi-
seksi

Numeerisia
tavoitteita on
asetettu vähintään
viiden vuoden
aikavälille

2013 n=164 | 2016 n=150 | 2017 n=165

Yritysvastuubarometriin arvioituista yrityksistä

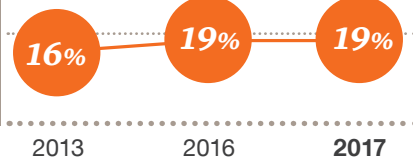
- 42 on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen
- 23 ilmoittaa noudattavansa OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille
- 7 on ottanut ISO 26000 -standardin huomioon yritysvastuun kehitystyössä.

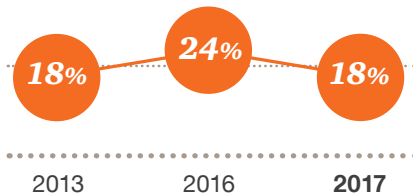
Yritysvastuun johtaminen

- Toimintaperiaatteet ja politiikat
- YK:n kestävän kehityksen tavoitteet
- Henkilöstön palkitseminen
- Tavoitteiden asettaminen
- Monimuotoisuus
- Toimitusketjun hallinta ja seuranta
- Ihmisoikeudet
- Pariisin ilmastopöytäkirja ja EU:n 2030 ilmasto- ja energiatavoitteet

Yritysvastuun
tavoitteita johdon
palkitsemisen
perusteena

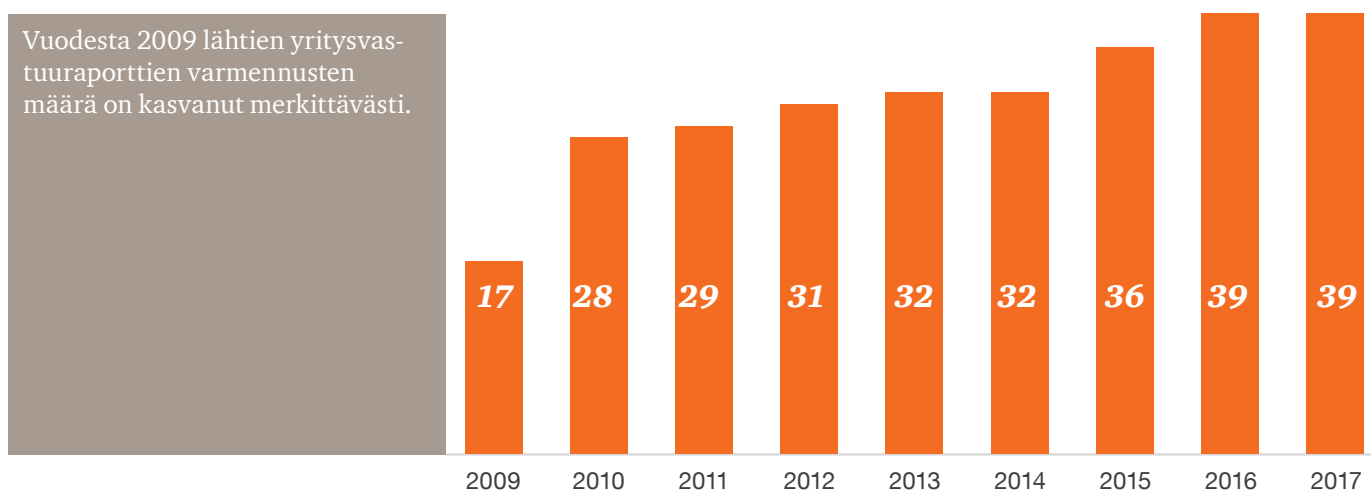
Yritysvastuun
tavoitteita henki-
löstön palkitsemi-
sen perusteena

2013 n=164 | 2016 n=150 | 2017 n=165

Yritysvastuun raportointi

- Raportoinnin muoto (erillinen yritysraportti, raportointi vuosikertomuksessa)
- GRI-raportointi
- Tunnusluvut (ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu)
- Kasvihuonekaasupäästöjen raportointi (hankinta- ja sijaintiperusteinen raportointi)
- Verotietojen raportointi
- Tietojen riippumaton varmennus

2009 n=121 | 2010 n=132 | 2011 n=156 | 2012 n=157 | 2013 n=164 | 2014 n=157 | 2015 n=161 | 2016 n=150 | 2017 n=165

Arvon lisääminen yritykselle ja sijoittajille Climate Performance Analytics -työkalun avulla

Datan hyödyntämiseen perustuvan työkalumme avulla saat analysoitua tietoa kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemiseksi tehdyistä toimista suhteessa taloudelliseen suoriutukseen. Analytiikka kertoo, kuinka hyvin yrityksen johtaminen ja siihen liittyvät prosessit kohtavat sijoittajien raportointitodotukset liittyen kasvihuonekaasupäästöjen taloudellisiin vaikutuksiin.

Työkalun avulla saadaan myös tietoa yritysten valmiudesta raportoida ilmastomuutosten taloudellisista vaikutuksista.

Lue lisää internetsivuiltamme: [pwc.fi/en/cpa](https://www.pwc.fi/en/cpa)

Yritysvastuun ja yritysetiikan asiantuntijamme

Sirpa Juutinen
puh. 040 578 2615
sirpa.juutinen@pwc.com

Sanna Pietiläinen
puh. 044 906 0885
sanna.pietilainen@pwc.com

Jussi Nokkala
puh. 050 354 8381
jussi.nokkala@pwc.com

Satu Man
puh. 040 526 1177
satu.man@pwc.com

Suvi Kuusi
puh. 040 584 6665
suvi.p.kuusi@pwc.com

Noora Suvanto
puh. 040 772 6456
noora.suvanto@pwc.com

Inna Laaksonen
puh. 040 507 8105
inna.laaksonen@pwc.com

Essi Pietola
puh. 040 572 8439
essi.pietola@pwc.com

Annica Ahlström
puh. 040 480 9921
annica.ahlstrom@pwc.com

Mikaela Linna
puh. 040 725 6907
mikaela.linna@pwc.com

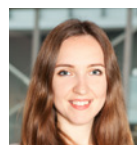
Lari Oksala
puh. 040 482 3559
lari.oksala@pwc.com

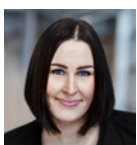
Pauline Blechingberg
puh. 040 543 0525
pauline.blechingberg@pwc.com

Linda Nyberg
puh. 040 585 5431
linda.nyberg@pwc.com

Katja Kaukoranta
puh. 040 745 4333
katja.kaukoranta@pwc.com

Leea Uusi-Hautamaa
puh. 044 530 4005
leea.uusi-hautamaa@pwc.com

Elisa Koponen
puh. 045 137 7153
elisa.koponen@pwc.com

PwC Suomi:

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015, Itämerentori 2, 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Apunasi on Suomessa yli 1000 asiantuntijaa ympäri maan. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta, lakipalvelut, riskienhallinta sekä tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut. Tarkoituksenamme on rakentaa yhteiskuntaan luottamusta ja ratkaista asiakkaidemme merkittävimpiä ongelmia. Lisää tietoa: www.pwc.fi.

PwC toimii 158 maassa yli 236 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.

© 2018 PricewaterhouseCoopers. Kaikki oikeudet pidätetään.